

پایداری اجتماعی در مجموعه‌های مسکونی (نمونه موردی: محله صاحب الامری قصر دشت شیراز)

طناز متاله^{۱*}، سید محمد حسین ذاکری^۲، رزا وکیلی نژاد^۳

t.motale@shirazu.ac.ir - ۱

zakeri@shirazu.ac.ir - ۲

arch.rv@shirazu.ac.ir - ۳

چکیده

مبحث توسعه پایدار و پایداری اجتماعی از مفاهیم نوین در بخش شهرسازی و معماری می‌باشد و به بررسی کیفیت زندگی در شهرها می‌پردازد. در این میان نقش پایداری اجتماعی در تحقق اهداف توسعه پایدار بسیار مهم تلقی می‌شود؛ تا جاییکه بی توجهی به عوامل پایداری اجتماعی در فرآیند توسعه منجر به ایجاد اختلال و نقص در برنامه‌ها می‌شود. امروزه شهرها، محلات و محیط‌های مسکونی از جمله مهم‌ترین ارکان توسعه پایدار به شمار می‌روند و شرط داشتن محیط‌های پایدار این است که پایداری در تمامی اجزای آن از جمله محلات و ساختمان‌های آن نیز موجود باشد. بنابراین این پژوهش با استخراج شاخصه‌های پایداری اجتماعی از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و منابع موجود، به ارزیابی و سنجش این شاخصه‌ها در محله صاحب الامری قصر دشت شیراز می‌پردازد، تا در نهایت بتوان طرح پیشنهادی جهت بهبود وضعیت موجود در این محله ارائه کرد. نتایج حاصله نشان دهنده آن است که پایداری اجتماعی شهری در محله صاحب الامری قصر دشت شیراز در مولفه «بهبود کیفیت و رفاه» بهترین وضعیت و پس از آن، مولفه‌های «هویت و حس مکان»، «عدالت» و «امنیت» قرار می‌گیرند؛ همچنین مولفه «مشارکت و تعامل» در بدترین وضعیت خود قرار دارد.

واژه‌های کلیدی: توسعه پایدار، پایداری اجتماعی، محیط‌های مسکونی، محله، شیراز.

۱- مقدمه

امروزه پایداری، اصل محوری توسعه‌های آینده می‌باشد، از نخستین سال‌های قرن ۲۱، اصطلاح پایداری اجتماعی و ابعاد اجتماعی و فرهنگی پایداری مورد توجه قرار گرفته است و هدف آن بهبود شرایط زندگی جامعه و ارتقا کیفیت زندگی انسان‌ها می‌باشد. محور اصلی در پایداری اجتماعی، انسان نسل حاضر و آینده است و رفع نیازهای او، بهبود کیفیت زندگی و همچنین استفاده از تمام ظرفیت‌ها و توانش در بهبود وضع خود، از اهداف پایداری اجتماعی می‌باشد. در آوریل ۱۹۸۷ گروه‌های برانتلند در کمیسیون جهانی محیط و توسعه (wced)^۱ تعریفی را از توسعه پایدار مطرح می‌کند که بیشتر از سایر تعاریف توسعه پایدار مورد استفاده قرار می‌گیرد، طبق گزارش وی، توسعه‌ای که نیازهای امروزی را بدون از دست دادن توانایی پاسخگویی به نیازهای نسل آینده ممکن سازد، توسعه پایدار است [۱].

^۱ World Commission on Environment and Development (WCED)